Ankenævnet for Forsikring

Den 5. august 2015 blev i sag nr. 87759:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

ETU Forsikring A/S
Hærvejen 8
6230 Rødekro

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har ulykkesforsikring i ETU Forsikring A/S. Han klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at yde forsikringsdækning for et ulykkestilfælde.

Klageren anmeldte den 19/2 2014, at han ni dage forinden var faldet ned fra et stillads i forbindelse med sit arbejde som tagdækker. Ved faldet pådrog han sig blandt andet hjerneskade og diskusprolaps i nakken. Selskabet afviser dækning med henvisning til, at skaden er forvoldt ved grov uagtsomhed.

Klagerens advokat har i brev af 24/2 2015 til nævnet bl.a. anført:

> "Påstand:
>
> ETU Forsikring tilpligtes at anerkende, at ETU ikke er berettiget til at afvise dækning af ulykke den 10. februar 2014 under henvisning til grov uagtsomhed.
> ...
> Anbringender:
>
> Til støtte for påstanden gøres gældende:
>
> At bevisbyrden for, at der er tale om grov uagtsomhed, påhviler forsikringsselskabet, en bevisbyrde som ikke er løftet.
>
> At ETU Forsikring ikke har påvist handlinger, som kan vurderes som værende groft uagtsomme.
>
> ETU Forsikring har henvist til Arbejdstilsynets rapport og argumenterer for, at der er tale om grov uagtsomhed med følgende begrundelse:

- Opklodsning af stilladsbukkene var ikke udført korrekt.
- Stilladsbukkenes fødder stod direkte på græsplænen/jord
- Der mangler fastgørelse ind til muren ved alle bukke
- Diagonal rør var ikke i alle fag og ikke fastgjort korrekt
- Diagonal var to steder udført med lægter og skruetvinger
- Rækværket var udført af taglægter og har ikke den fornødne styrke.

Disse forhold har imidlertid ikke haft betydning for nedstyrtningen, idet der er tale om, at der er et 'øre' på stilladsdækket, der brækker af og forårsager nedstyrtningen - de forhold, ETU Forsikring lægger vægt på, har således været uden betydning, idet 'øret' var brækket af stilladset uanset, om de øvrige forhold var til stede eller ej. Det er muligt, at forholdene ikke var i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen, men det er ikke ensbetydende med, at det var ÅRSAG til ulykken.

Jeg skal i øvrigt bemærke, at samme stillads indtil ulykkestidspunktet havde fungeret upåklageligt gennem flere dage, og jeg henviser til Ankenævnet for Forsikrings kendelse af 17. november 2008 kendelse nr. 74.129, hvor den tilskadekomne i spirituspåvirket tilstand havde 'leget' med at fire hinanden op og ned fra et stillads, og hvor rebet pludselig svigter.
...
Det må i lighed hermed lægges til grund, at stilladset på ingen måde udgjorde nogen indlysende fare, hvilket politiets bemærkning om at ulykken er uforklarlig også understøtter.

At Vurderingen af, om der er tale om grov uagtsomhed skal ske med udgangspunkt i forsikringsaftalelovens § 18, stk. 2:

FAL § 18 stk. 2 lyder 'Har han fremkaldt forsikringsbegivenheden ved en uagtsomhed, der under de foreliggende omstændigheder må betegnes som grov, skal det under hensyn til skyldgraden og omstændighederne i øvrigt afgøres, om erstatning skal ydes og i bekræftende fald med hvilket beløb'.

Bestemmelsen beskriver, relativiteten i uagtsomhedsbedømmelsen, som beskrives bl.a. i U.1993B.83 af Michael S. Wiisbye: Grov uagtsomhed i forsikringsretlig forstand, hvoraf bl.a. fremgår

'Efter denne gennemgang af nyere praksis vedrørende »grov uagtsomhed« kan det overvejes, om der på baggrund af praksis kan gives en nærmere definition af dette skønsmæssige begreb. 7.1. I teorien har det ofte været anført, at grov uagtsomhed i forsikringsretlig forstand er noget andet end grov uagtsomhed i erstatningsretlig forstand - der skal »mere til«, før man statuerer grov uagtsomhed i forsikringsretlig forstand. Lyngsø har anført, at praksis tyder på, at det forsikringsretlige begreb kun omfatter tilfælde, hvor der foreligger bevidst grov uagtsomhed, dvs. tilfælde, hvor den sikrede faktisk har indset forsikringsbegivenhedens indtræden som en mulig følge af sin handlemåde.'

Det skal i den forbindelse bemærkes, at [klagers] skader som følge af ulykken er særdeles alvorlige - har brækket hvirvel i ryggen samt pådraget sig en ganske alvorlig hjerneskade, hvilket derfor kræver en betydelig grad af uagtsomhed."

Selskabet har i brev af 26/3 2015 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

> "Det er vores opfattelse, at [klager] har handlet groft uagtsomt i forbindelse med opsætning af stilladset, idet dette blev opsat med flere fejl og mangler, jævnfør Arbejdstilsynets rapport (bilag F). Sammenlagt udgør alle disse mangler en sikkerhedsrisiko i forbindelse med anvendelsen af det opsatte stillads. De af Arbejdstilsynet udstedte sikkerhedsforskrifter, må betragtes som en absolut nødvendighed i forhold til at opnå maksimal sikkerhed for anvendelsen af et sådan stillads. Samtidig må man konkludere, at der er en årsag til, at Arbejdstilsynet har udfærdiget relevante sikkerhedsforskrifter, samt at det er vigtigt at disse forskrifter overholdes.
>
> Det er vores opfattelse, at det er en alvorlig overtrædelse ikke at følge de foreskrevne sikkerhedsforskrifter i forbindelse med opsætning af stilladser og såfremt disse forskrifter ikke følges, må det indebære en indlysende fare for sammen-/gennemstyrtning for brugeren.
>
> Vi har i afgørelsen lagt vægt på, at stilladset er opsat med så mange mangler, at det udgør en sikkerhedsrisiko og efter uheldet får virksomheden et påbud fra Arbejdstilsynet om straks at standse arbejdet, indtil stilladset er sikret mod sammenstyrtning og gennemstyrtning.
>
> Vi har i vores afgørelse af sagen lagt vægt på, at [klager] er ejer af firmaet [Firmaet] og [klager] burde og har pligt til at være bekendt med sikkerhedsforskrifterne i forbindelse med opsætning af et Bukkestillads.
>
> [Klager] er ikke ansat og dermed ikke underlagt nogen form for pres i forhold til at benytte stilladset af fx en overordnet.
>
> Det fremgår af Arbejdstilsynets rapport, at der var tale om et Bukkestillads. Arbejdstilsynet anfører, at stilladset efterfølgende har givet sig sidelæns og måske også ned ad, idet det stilladsdæk, som [klager] stod på vipper ned fra stilladsbukken og falder ned.
> Det er vores opfattelse, at der er en direkte årsagssammenhæng mellem manglerne ved opsætningen af stilladset og den opståede episode, hvor [klager] falder 2,95 m ned. Det fremgår af Arbejdstilsynets rapport, at stilladset er opstillet uden fastgørelse til muren og stilladsbukkenes fødder stod direkte på græsplanen/jorden, hvilket ifølge rapporten har en direkte sammenhæng med, at stilladset efterfølgende har givet sig sidelæns og måske også ned ad. Herefter vipper stilladsdækket, som [klager] stod på, ned fra stilladsbukken og [klager] falder 2,95 m ned inde ved facade muren.
>
> Af de vedlagte billeder til Arbejdstilsynets rapport (bilag F) fremgår af billede 4 citat:
> Stilladsdæk med låsesplitter i midt af dækket, som skal holde dækket fast. Splitten er gået løs, idet stilladset har givet sig og derved har stilladspladen kunne vippe ned af stilladsbuk.
>
> Det er vores opfattelse, at såfremt stilladset ved opsætningen havde overholdt de foreskrevne sikkerhedsforanstaltninger, ville stilladset ikke have givet sig sidelæns og heller ikke nedad og stilladsdækket ville ikke være vippet af stilladsbukken. Endvidere er det vores opfattelse, at såfremt stilladset havde været fastgjort ind til muren, ville et fald inde ved facade muren ikke kunne finde sted.
>
> Ud fra det foreliggende materiale er det vores vurdering, at [klager] burde have været bekendt med den indlysende fare ved at færdes på det pågældende stillads. Samtlige mang-

ler ved det opstillede stillads udgør sammenlagt en indlysende fare for skade i forbindelse med anvendelse af stilladset.

Vi skal endvidere henlede opmærksomheden på tidligere Ankenævnsafgørelse AK 84.894 (bilag L), hvor et flertal i Ankenævnet finder, at en arbejdstager handler groft uagtsomt, idet arbejdstageren, der er behørigt instrueret om sikkerhedsreglerne ved betjening af maskinen, overtræder sikkerhedsforskrifterne i forbindelse med skadens opståen.

Konklusion
Crawford & Company fastholder på vegne af ETU Forsikring, at [klager] har handlet groft uagtsomt i forbindelse med anvendelse af Bukkestilladset der er opsat med en lang række fejl og mangler, idet gældende sikkerhedsforskrifter fra Arbejdstilsynet ikke var overholdt. Der er derfor en direkte årsagssammenhæng mellem opsætningen af stilladset med fejl og mangler og det efterfølgende fald fra stilladset."

Klagerens advokat har i brev af 13/4 2015 til nævnet til dette bl.a. anført:

"Jeg skal bemærke, at ETU ikke forholder sig til, at bevisbyrden for, at der foreligger grov uagtsomhed, er ETUs.

Dernæst skal jeg bemærke, at den ankenævns afgørelse, der henvises til, AK 84.894, er en meget snæver afgørelse.

For det første omhandler afgørelsen brugen af en farlig maskine, hvor den pågældende medarbejder var instrueret i brugen af og på trods heraf overtrådte en sikkerhedsforskrift, som indebar en åbenlys risiko for på den pågældende skade. Dernæst på trods heraf vil Ankenævnets mindretal kun karakterisere adfærden som værende uagtsom, idet de lægger til grund, at handlingen alene er sket som følge af en 'tanketorsk', hvorfor de finder det betænkeligt at anse det for værende groft uagtsomt.

Der er i den foreliggende sag ingen omstændigheder, som tyder på, at opstillingen af stilladset på nogen måder har udgjort en indlysende fare."

I skadesanmeldelse underskrevet 19/2 2014 hedder det bl.a.:

"Ulykken

Hvornår skete ulykken?	*10/2 2014, kl. ca. 14.00*		
På arbejdspladsen?		*☒ ja*	*☐ nej*
i fritiden?		*☐ ja*	*☐ nej*
Under lønnet/ulønnet arbejde for andre?	*☒ ja*	*☐ nej*	
Hvordan skete ulykken?	*1 mister fodfæste* *2 fald gennem stillads*		
Hvad var årsagen til ulykken?	*Stilladspladen falder ned*		

5. 87759

Hvilke legemsdele blev beskadiget ved ulykken?
Skulder, nakke, hoved
1 fortand
1 knækket kindtand

Var du under påvirkning af spiritus eller andre rusmidler i ulykkesøjeblikket? ☐ ja ☒ nej
Hvis ja, udbedes nærmere oplysninger:

Var du fuldstændig rask og arbejdsdygtig da ulykken skete? ☒ ja ☐ nej

Hvad er dit daglige arbejde? Tagdækning."

Af arbejdstilsynets påbud fremgår bl.a.:

"**Beskrivelse af de faktiske forhold**
Arbejdstilsynet ved [tilsynsførende 1] og [tilsynsførende 2] var på besøg på [vej og by], i forbindelse med en arbejdsulykke der var sket dagen før, den 10. februar. [Firmaet] udfører en tagudskiftning på stuehuset ved en landejendom. Ved besøget talt vi med [selvstændigt erhvervsdrivende] cvr ... og [lejet hjælper], som var lejet til at hjælpe [klager] med arbejdet.

[Selvstændigt erhvervsdrivende] og [klager] var de eneste to på pladsen da ulykken skete. [Selvstændigt erhvervsdrivende] oplyser, at han gik og arbejde på den anden side af stuehuset og havde ikke opdaget noget. Da han kommer om på den anden side af stuehuset ser han tilskadekomne [klager] ligge bevidstløs under stilladset.
Han får tilskadekomne lagt om på siden og tilkaldt hjælp.

Arbejdstilsynet fik oplyst, at tilskadekomne var ved at tilrette den murede gesims med en mukkert / hammer. Det foregik fra stilladsdækket på bukkestilladset, der var opsat langs huset i 'havesiden'. Stillads har efterfølgende givet sig sidelænds og måske også ned af, for det stilladsdæk han stod på vipper ned fra stilladsbukken og falder ned. Tilskadekomne falder ned inde ved facademuren og rammer en diagonalafstiverrør på vejen inden han tander på jorden helt inde ved soklen på stuehuset. Et fald på 2,95 m.

Arbejdstilsynet kunne konstatere at stilladset der var opsat, var et Bukkestillads af typen Jumbo.

- Stilladset var ikke opsat efter opstillings og montagevejledningen.
- Der var ingen opstillings og montagevejledningen på stedet
- Opklodsningen af stilladsbukkene var ikke udført korrekt
- Stilladsbukkenes fødder stod direkte på græsplænen / jord.
- Der manglede fastgørelser ind til muren ved alle bukke
- Diagonal rør var ikke i alle fag og ikke fastgjort korrekt
- Diagonal var 2 steder udført med lægter og skruetvinger.
- Rækværket var udført af taglægter og har ikke den fornødne styrke.

Arbejdstilsynet målet afstanden op til stilladsdækket (ståhøjden) til 2.95 m.
Der blev taget foto på stedet.

Begrundelse for forbud
Arbejdstilsynet vurderer at stilladset ikke var opstillet sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet der manglede fastgørelse til muren og diagonal afstivning var mangelfuld og forkerte. Der var brugt dele, der ikke er beregnet og egnet til stilladstypen.
Stilladset var ikke opsast efter opstillings. Og montagevejledningen.

Forbud
Virksomheden påbydes at standse arbejdet og færdsel på stilladset, indtil det er sikret mod sammenstrytning og gennemstrydning, som det er beskrevet i opstillings. Og montagevejledningen for stilladstypen.

Påbuddet skal efterkommse straks."

Af brev fra politiet til klagerens advokat af 12/12 2014fremgår bl.a.:

"Der foreligger ingen politirapport på sagen, men jeg kan oplyse om følgende vi har registreret i forbindelse med hændelsen:

J.nr. ...: 10. februar 2014: Fald fra ca. 3m. højt tag.
Dispositionsrapport: 10. februar 2014: Mand faldet gennem stillads fra ca. 2,5 m. højde. Stillads i 6. sektioner. Alle øvrige sektioner sikret efter forskrifterne, så ikke muligt at forklare, hvordan den pågældende plade har løsnet sig. Patrulje talt med Arbejdstilsynet, der tager sig af sagen videre."

I lægeerklæring dateret 29/9 2014 hedder det bl.a.:

1	Diagnose angivet på dansk og latin		Diagnose på dansk: hjerneskade og nakkediskusprolaps Diagnose på latin: Hvis yderligere se ptn jorurnal
2	Oplyser den tilskadekomne, at der aktuelt er klager/symptomer?	NEJ ☐ JA ☒	Hvis JA, udfyldes: Hvilke klager/symptomer oplyser den tilskadekomne om aktuelt? hukommelsesbesvær, manglende overblik, koncentrationsbesvær, træthed og hovedpine Nakkesmerter og føleforstyrrelser mv.
3	Er der objektive forandringer som følge af skaden?	NEJ ☐ JA ☒	Hvis JA, udfyldes: Hvilke? ptn fremtræder kongnitiv læderet. Se i øvrigt epikriser fra sekundær sektor. Anmodning skal anføres med ptn accept .
4	Skønner De, at tidligere sygdomme, skader eller andre forhold har haft nogen form for indflydelse på den aktuelle skade eller forværret dens følger?	NEJ ☒ JA ☐	Hvis JA, udfyldes: Hvilke?
5	Forventes der varige følger efter skaden/sygdommen?	NEJ ☐ JA ☒	Hvis JA, udfyldes: Hvilke varige følger? kognitiv svækkelse

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

> "1. Forsikringens omfang.
> Ulykkesforsikringen giver ret til erstatning ved ulykkestilfælde opstået i forsikringstiden, såfremt sikrede anmelder ulykkestilfældet i forsikringstiden eller ved forsikringens ophør senest 6 måneder efter ophøret. Ved et ulykkestilfælde forståes en tilfældig af den forsikredes vilje uafhængig pludselig udefra kommende indvirkning på legemet, som har påviselig beskadigelse af dette til følge. Det fremgår af policen, hvorvidt det er en fritidsdækning eller en heltidsdækning.
> ...
> 12. Skader, som ikke erstattes.
> Undtaget fra ulykkesforsikringen er:
> ...
> Ulykkestilfælde der skyldes:
> ...
> f. indflydelse af selvforskyldt beruselse eller under en dertil svarende påvirkning af narkotika eller andre stoffer samt skadestilfælde fremkaldt af den tilskadekomne ved fortsæt eller grov uagtsomhed. Disse bestemmelser finder anvendelse uanset forsikredes eller sikredes sindstilstand ved fremkaldelsen af skadetilfældet."

Nævnet udtaler:

Det fremgår af sagen, at klageren har sin egen virksomhed, og at han i forbindelse med en tagudskiftning faldt ned fra et bukkestillads. Ved faldet pådrog han sig blandt andet hjerneskade, og han har efterfølgende væsentlige kognitive vanskeligheder.

Arbejdstilsynet konkluderede, at stilladset havde givet sig sidelæns og måske også nedad, for den stilladsplade, klageren stod på, var vippet ned fra stilladsbukken og faldet ned.

Arbejdstilsynet vurderede, at stilladset ikke var opstillet sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet der manglede fastgørelse til muren, og idet diagonal afstivning var mangelfuld og forkert. Arbejdstilsynet vurderede desuden, at der var brugt dele, der ikke er beregnet og egnet til stilladstypen, og at stilladset ikke var opsat efter opstillings- og montagevejledningen.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren måtte indse, at hans tilstedeværelse på og udførelse af arbejde fra stilladset indebar en så indlysende fare for per-

sonskade, at hans handling må betragtes som grov uagtsom. Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det af Arbejdstilsynets påbud kan udledes, at den vejledningsstridige opstilling af stilladset i hvert fald har været kraftigt medvirkende årsag til ulykken, og at klageren som ejer af virksomheden har en tilsynspligt, hvorfor han – inden han eller hans eventuelle ansatte og medhjælpere befandt sig på stilladset - burde have undersøgt, om stilladset var korrekt opstillet. Med henvisning til Arbejdstilsynets rapport finder nævnet, at der var så mange og så betydelige mangler ved opsætningen af stilladset, at klageren måtte indse, at det ikke var forsvarligt at benytte stilladset.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand